

Kontrabasistička škola Josipa Novosela

Ros, Mihael

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Music / Sveučilište u Zagrebu, Muzička akademija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:116:421174>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-26**

Repository / Repozitorij:

[Academy of Music University of Zagreb Digital Repository - DRMA](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU MUZIČKA AKADEMIJA

VI. ODSJEK

MIHAEL ROS

KONTRABASISTIČKA ŠKOLA

JOSIPA NOVOSELA

DIPLOMSKI RAD

ZAGREB, 2021

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU MUZIČKA AKADEMIJA

VI. ODSJEK

KONTRABASISTIČKA ŠKOLA
JOSIPA NOVOSELA

DIPLOMSKI RAD

Mentor: nasl.izv.prof.art. Nikša Bobetko

Student: Mihael Ros

Ak.god. 2020./2021.

ZAGREB, 2021.

DIPLOMSKI RAD ODOBRILO MENTOR

nasl.izv.prof.art. Nikša Bobetko

Potpis

U Zagrebu, 3.6.2021.

Diplomski rad obranjen 30.6.2021. ocjenom _____

POVJERENSTVO:

1. nasl.izv.prof.art. Nikša Bobetko _____

2. izv.prof.art. Ivan Novinc _____

3. red.prof.art. Anđelko Krpan _____

OPASKA:

PAPIRNATA KOPIJA RADA DOSTAVLJENA JE ZA POHRANU KNJIŽNICI MUZIČKE AKADEMIJE

Sadržaj:

1. Uvod	2
2. Povijest kontrabasa u Hrvatskoj	3
2.1 Povijest kontrabasa u Hrvatskoj	3
2.2 Rudolf Tulaček	3
2.3 Milan Prosenik	3
2.4 Andrija Potroško	6
3. Josip Novosel	7
3.1 Kontrabasistička karijera	7
3.2 Pjevačka karijera	7
3.3 Nagrade	8
4. Kontrabasistička škola Josipa Novosela	9
4.1 Prvi svezak	9
4.2 Drugi svezak	12
4.3 Treći svezak	15
4.4 Djela Josipa Novosela	16
4.5 Studenti Josipa Novosela	17
5. Zaključak	18
6. Literatura	19

Sažetak

Kontrabas u Hrvatskoj, kao instrument, postaje zastupljen početkom 20. stoljeća. Prvi značajni kontrabasist i pedagog na našim prostorima bio je Rudolf Tulaček, podrijetlom iz Češke gdje je studirao kod znamenitog profesora Františka Černyja. Tulaček je djelovao u Zagrebu trideset godina nakon čega je funkciju profesora kontrabasa preuzeo Milan Prosenik. Prosenik je odgojio niz kontrabasista, među njima i Josipa Novosela koji ga je kasnije 1970. godine naslijedio na poziciji profesora. Josip Novosel bio je izvanredan pjevač i kontrabasist te je kao pedagog odgojio niz vrsnih kontrabasista. Kroz svoj pedagoški rad napisao je "Školu za kontrabas" koja se sastoji od tri sveska. Škola sadrži niz etida i tehničkih vježba uz pomoć kojih bi učenik što lakše morao ovladati instrumentom. Posebno su namijenjene i objašnjene vježbe za svaku ruku zasebno.

1. Uvod

Cilj ovog rada je osvrnuti se i ukazati na značaj kontrabasističke škole Josipa Novosela iz koje je proizašao veliki broj generacija vrsnih glazbenika koji se i danas profesionalno bave glazbom. Važno je napomenuti kako je Josip Novosel i sam autor "Škole za kontrabas" koju sačinjavaju tri sveska koja se koriste i u današnjoj edukaciji.

Rad je podijeljen na poglavlja koja se potom obrađuju na više načina. Neke značajke sadrže i fotografije kako bi bio što bolje prikazale sadržaj.

U drugom poglavlju obrađivat će se povijest kontrabasa u Hrvatskoj te kako se ona razvijala do danas.

U trećem poglavlju prikazat će se Josip Novosel, njegovo obrazovanje te njegova glazbena postignuća kao kontrabasista i pjevača.

U četvrtom poglavlju analizirat će se "Škola za kontrabas". Navest će se sve pozitivne strane škole, isto tako i nedostaci.

Kroz zaključak u petom poglavlju iznijet će se razmatranja i saznanja vezana za cijeli rad.

2. Povijest kontrabasa u Hrvatskoj

2.1 Povijest kontrabasa u Hrvatskoj

Povijest kontrabasa u Hrvatskoj slabo je poznata do početka 20. stoljeća. Krajem 19. stoljeća pojavili su se tek prvi značajniji orkestri, samim zanimanjem za orkestar nastala je i potreba za glazbenicima u orkestru. Na našim prostorima prvi značajni pedagog i kontrabasist bio je češki kontrabasist Rudolf Tulaček koji je odgojio prve ozbiljnije kontrabasiste na našim prostorima.

2.2 Rudolf Tulaček

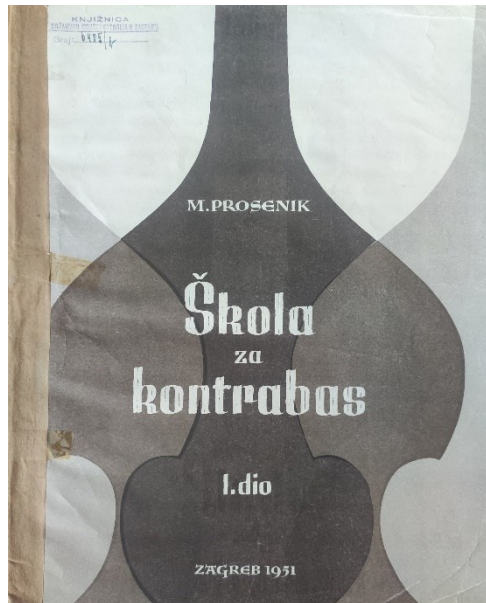
Prvi značajni kontrabasist na našim prostorima bio je Rudolf Tulaček, češki kontrabasist koji je na našim prostorima djelovao od 1909. godine. Studirao je na Konzervatoriju u Pragu u klasi uglednog profesora Františka Černyja. Važno je napomenuti kako je F. Černy bio kontrabasist svjetske klase te je napisao niz djela i škola za kontrabas u kojima prikazuje češku školu kontrabasa. Rudolf Tulaček bio je prvi kontrabasist Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu i član Zagrebačke filharmonije. Zapažen je i njegov rad kao nastavnika na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Svojim radom u Zagrebu donio je i dio češke škole kontrabasa koja je značajna za razvoj kontrabasističke škole Josipa Novosela. Osim u Zagrebu predavao je kontrabas i u Brnu na konzervatoriju od 1937. godine te na Janačekovoj akademiji muzičkih umjetnosti od 1948. godine. Uz svoju veliku pedagošku karijeru često je znao nastupati kao solist a7 u slobodno vrijeme bavio se kompozicijom za kontrabas od čega je važno izdvojiti "Koncert za kontrabas u Cis-duru".

2.3 Milan Prosenik

Nakon Rudolfa Tulačeka na Muzičkoj akademiji Zagreb počinje predavati Milan Prosenik, rođen u Bjelovaru 1914. godine. Kontrabas je učio u Beogradu u klasi profesora Dragoljuba Živanovića gdje započinje svoje glazbeno djelovanje kao član orkestra kraljevske garde. Nakon toga, dolazi u Zagreb te postaje solo-kontrabasist Zagrebačke filharmonije, Komornog orkestra RTZ, ansambla Zagrebačkih solista i Simfonijskog orkestra jugoslavenske radiodifuzije.¹ Vidljivo je kako je Prosenik bio značajan glazbenik tog vremena jer je bio član

¹ Leksikon Jugoslavenske Muzike

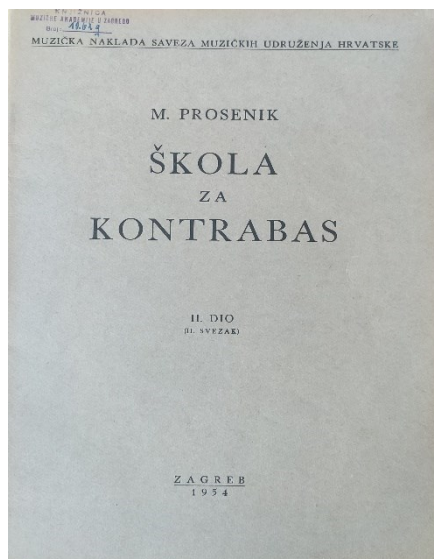
uglednih sastava na našim prostorima. Uz orkestralno djelovanje bio je i značajan pedagog na Državnom konzervatoriju u Zagrebu.

Prikaz prvog sveska

Autor je prve jugoslavenske škole kontrabasa koja se sastoji od dva sveska. Prvi svezak namijenjen je za prve dvije godine učenja kontrabasa te sadrži 100 vježbi. „U ovom dijelu škole materijal je didaktički raspodijeljen na oko 96 -100 pedagoških jedinica, što čini otprilike jednu i pol do dvije godine studija u pripremnom tečaju na našim muzičkim školama.“² Vježbe su raspoređene posebno za lijevu te posebno za desnu ruku. Svojim opsegom obuhvaća rad do V. položaja na kontrabasu.

² Škola za kontrabas, Prvi svezak, M. Prosenik

Prikaz drugog sveska

Drugi svezak namijenjen je za učenike koji su savladali prvi svezak te je isto namijenjen za dvije godine učenja. „ U drugom dijelu ove škole obuhvaćen je materijal koji služi trećoj i četvrtoj godini studija kontrabasa.“³ U drugom svesku ujedinjuje se rad lijeve i desne ruke te se savladava instrument do IX. položaja. U današnje vrijeme škola se slabo koristi ali je poznata u kontrabasističkoj literaturi. Prosenik je odgojio niz vrsnih kontrabasista kao što su R. Milosavljević, J. Novosel, M. Prohaska, A. Potroško i mnogi drugi.

Nakon Milana Prosenika na Muzičkoj akademiji u Zagrebu od 1970. godine predavali su Andrija Potroško i Josip Novosel.

³ Škola za kontrabas, Prvi svezak, M. Prosenik

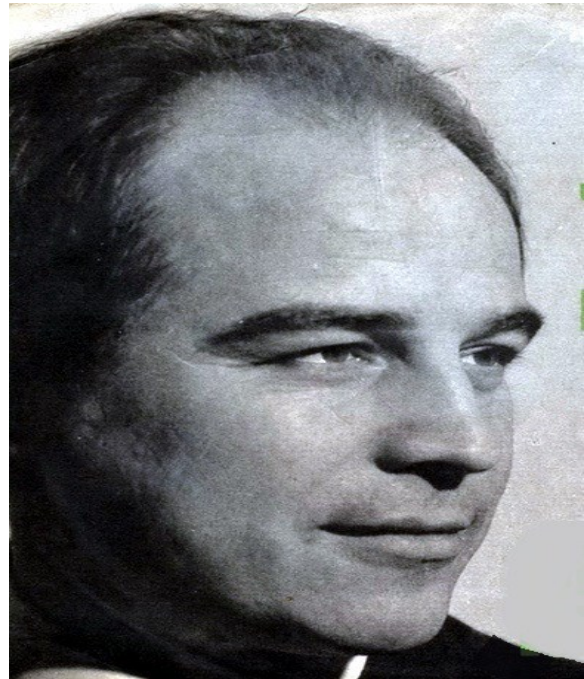
2.4 Andrija Potroško

Andrija Potroško svoju umjetničku karijeru započeo je nakon studija 1960. godine u Simfonijskom orkestru Radio-Zagreba gdje postaje solo-kontrabasist. Posebno se istaknuo kao član ansambla Zagrebačkih solista u kojima djeluje deset godina. Osim kao član nastupao je i kao solist te prouzveo "Concertino" M. Kelemena i "Koncert za kontrabas" B. Papandopula. Kratko vrijeme bavio se pedagogijom te je predavao je na Muzičkoj akademiji u Zagrebu od 1970.- 1975. godine.

3. Josip Novosel

3.1 Kontrabasistička karijera

Josip Novosel diplomirao je kontrabas na Muzičkoj akademiji u Zagrebu 1961. godine u klasi ranije spomenutog prof. Milana Prosenika. "Kontrabas učio i privatno (W. Classen, R. Forest)."⁴ Pedagošku karijeru započeo je na glazbenim školama Pavao Markovac, Blagoje Bersa i Vatroslav Lisinski. Nakon što je prepoznat kao pedagog na srednjim školama 1970. godine postaje profesor kontrabasa, metodike i studija

orkestralnih dionica na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Njegov rad prepoznat je i izvan Zagreba pa tako od 1974.-1980. godine paralelno predaje na Fakultetu Muzičke umjetnosti u Beogradu. U jednom trenutku 1980. godine Beograd zamjenjuje Muzičkom akademijom u Sarajevu. Kroz svoj pedagoški rad odgojio je 57 vrsnih kontrabasista. Osim što se istaknuo kao pedagog, 1957. godine postaje član i solist Simfonijskog orkestra RTZ-a te je isto tako djelovao kao član i solist Zagrebačke filharmonije.

3.2 Pjevačka karijera

Osim što je diplomirao kontrabas, Josip Novosel je na Muzičkoj akademiji u Zagrebu 1971. godine diplomirao pjevanje u klasi prof. Ive Lhotka-Kalinskog. Bio je izrazito visoki tenor specifične glasovne boje i naglašene muzikalnosti.⁵ Svoje značajne rezultate kao tenor započinje 1966. godine kad debitira u Handelovu oratoriju "Jepta". 1969. godine istaknuo se na opernoj pozornici u Rossinijevoj komičnoj operi „Pepeljuga“ u kojoj se okušao u ulozi Don Ramira. Josip Novosel kao tenor bio je poznat i izvan naših prostora. Kao vokalni solist često je nastupao u mnogim opernim kućama u Zagrebu, Rijeci, Beogradu, Sloveniji, Francuskoj, Njemačkoj i Italiji. Značajni uspjeh postiže nastupajući u raznim oratorijima. Veliku ulogu u

⁴ Škola za kontrabas, Treći svezak(str.54), J.Novosel

⁵ Hrvatska enciklopedija, <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=44322>

Novoselovoj pjevačkoj karijeri imao je poznati hrvatski dirigent Lovro Matačić koji je bio dirigent svjetske klase. Suradnja s Lovrom Matačićem kulminira nastupima uz Berlinsku filharmoniju ulogom u Monteverdijevom „Vespro della Beata Vergine“ i orkestrom Santa Cecilia. U operi se ističe kao interpretet likova lirsko-koloraturnog tenora i onih karakternog faha.⁶ Josip Novosel postigao bi i puno veću karijeru u svijetu kao pjevač ali ga je u tome spriječila slaba spoznaja stranog jezika. Pošto je bio kontrabasist i pjevač, često je znao govoriti „Ja svoj glas nosim sa sobom“. Time je želio ukazati kako je puno ljepše kad pjeva jer nema problema s nošenjem kontrabasa.

3.3 Nagrade

Za svoj rad Josip Novosel često je bio nagrađivan kao kontrabasist i kao pjevač.

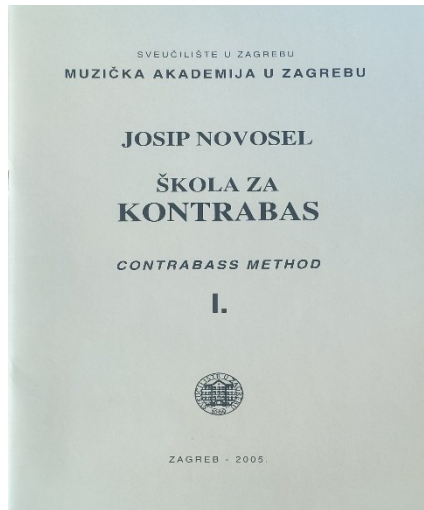
- Franjo Ksaver Kuhać Hrvatskoga glazbenog zavoda (1971. godina)
- Marijana Radev Croatia Concerta (1979.)
- Spomen medalja Sveučilišta u Zagrebu (2002.)
- Priznanje Muzičke akademije u Zagrebu (2002.)
- Nagrada za životno djelo Hrvatskog društva glazbenih i plesnih pedagoga (2003.)
- Odličje Reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića (2003.)⁷

⁶ Leksikon Jugoslavenske Muzike

⁷ Hrvatsko društvo skladatelja, <https://www.hds.hr/preminuo-josip-novosel/>

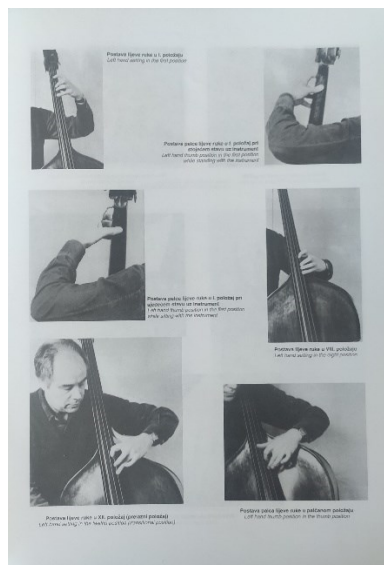
4. Kontrabasistička škola Josipa Novosela

4.1 Prvi svezak

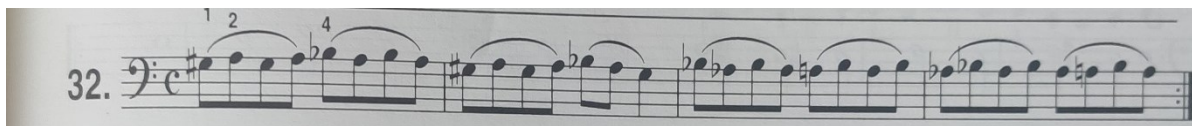
Prikaz prvog sveska

Prvi svezak škole za kontrabas namijenjen je za same početnike sviranja kontrabasa. Na početku škole učenika se upoznaje s razvojem kontrabasa kroz povijest do danas. Uz pomoć fotografije prikazani su svi dijelovi i građa instrumenta te su navedene i funkcije svih dijelova instrumenta. Držanje instrumenta i gudala objašnjeno je uz pomoć fotografije i teksta a navedeni su i nepravilni načini čime se vidi da je autor upoznat sa problematikom koja se pojavljuje kod učenja.

Objašnjavanje uz pomoć fotografije

Prve vježbe započinju zasebno za svaku ruku: "Studij lijeve i desne ruke preporuča se početi istodobno, ali prvih nekoliko nastavnih sati odvojeno."⁸ Vježbe desne ruke započinju na praznim žicama uz razne varijacije. Svaka vježba sadrži i oznake s koliko gudala se svira pojedina nota te na koji način čime se učenik odmah upoznaje s potezima gudala. Učenje lijeve ruke započinje postavljanjem ruke u prvi položaj te upoznavanjem tonova u tom položaju. Kroz niz kraćih vježbi autor je pokušao obuhvatiti sve tonove u položaju kako bi učenik što prije savladao čitanje nota. Jedna od značajnijih vježbi za lijevu ruku u početku je vježba broj 32 koja služi za muskulaturu prstiju.

Isječak iz vježbe broj 32.

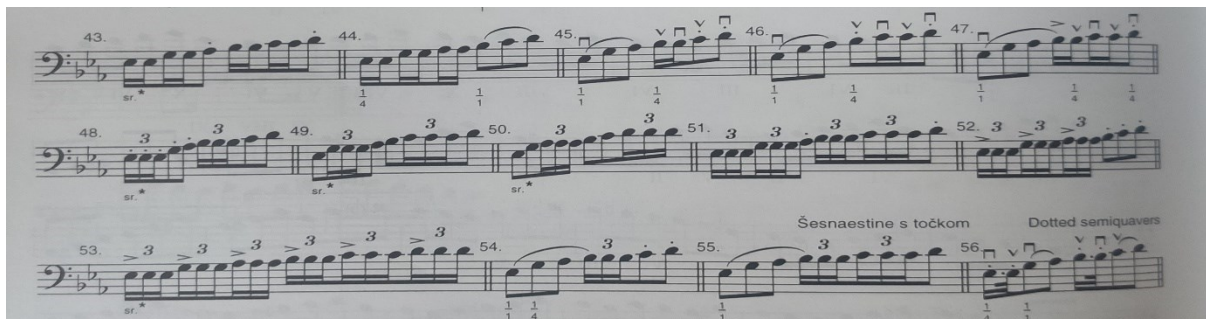
Ta vježba služi za postepeno ugrijavanje ruke, za razvijanje muskulature lijeve ruke, za točnu ritmizaciju prstiju, za pravilan zahvat (perkusiju) u razmaku male i velike sekunde (naročito je potrebno obratiti pažnju na razmak između prvog i drugog prsta).⁹ Velika prednost ove vježbe je što se može izvoditi u svim položajima. Učenje svakog sljedećeg položaja sastoji se od niza sličnih vježbi kao i za prvi položaj. Osim što sadrži vježbe za svaki položaj zasebno, sadrži i vježbe u kojima se radi na izmjeni položaja kombiniranim načinom. Za učenje i savladavanje svakog položaja postoje vježbe za prijelaz iz prvog do određenog položaja. U školi su posebno navedene tehničke vježbe za desnu ruku. "Tehnika gudala postiže se upornim vježbanjem varijacija."¹⁰ Tako vježba broj 50 sadrži pedeset varijacija za desnu ruku koja sadrži tonove od prvog do trećeg položaja i namijenjena je za dulje vremensko razdoblje učenja. Osim vježbe broj 50, u prvom svesku nalaze se slične vježbe broj 90 i 117. Vježba broj 90 sadrži stotinu trideset i dvije varijacije za desnu ruku. Uz ove varijacije učenik savladava puno teže potezom gudaalom te autor navodi na koji se način izvode pojedine varijacije. Određen broj varijacija namijenjen je za izvođenje određenih poteza. Tako od varijacije 58 učenik vježba punktirane osminke. U nastavku, varijacije od broja 68 sadrže akcente i

⁸ Škola za kontrabas, Prvi svezak (str.8), J.Novosel

⁹ Škola za kontrabas, Prvi svezak (str.17), J.Novosel

¹⁰ Škola za kontrabas, Prvi svezak (str.24), J.Novosel

sinkope. Što su varijacije dalje, to su i teže. Tako u varijaciji 78 počinje se savladavati staccato te nešto kasnije od varijacije 111 spiccato. Varijacije od broja 78 su već jako zahtjevne i učenik mora biti jako dobro ovladan tehnikom desne ruke, što navodi i sam autor: „Spiccato, sautille i staccato s puno nota, na jedan potez gudala bilo bi prerano zahtijevati od učenika u tom stadiju učenja. Gradivom treba krenuti dalje a načine usvajati postepeno.“¹¹

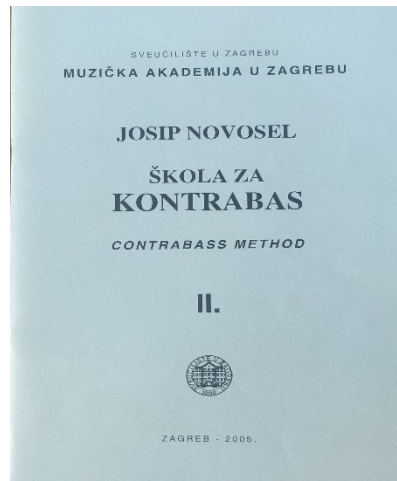
Isječak niza varijacija iz vježbe broj 117

Vježba broj 117 sadrži osamdeset i jednu varijaciju za desnu ruku. Varijacije iz vježbe 117 dosta su slične varijacijama iz vježbe 90 i bave se istom problematikom. Pojedine varijacije namijenjene su za osminke s točkom, šesnaestinke s točkom, spiccato, saltato i detache. Veliki značaj ove vježbe je to što se u lijevoj ruci proteže od prvog do dvanaestog položaja. Kako bi se što bolje savladala izmjena između položaja autor prethodno navodi vježbu broj 116 kao tehničku vježbu za lijevu ruku. "Ova vježba služi za brzu izmjenu položaja i točno ritmiziranje prstiju lijeve ruke. Vježbati najprije polagano, a zatim se bržim tempom."¹² Za što bolje savladavanje poteza desne ruke kroz varijacije na kraj sveska od str. 71 opisani su svi potezi gudaalom koje je potrebno znati te točan način kako se oni izvode i zvuk koji je potrebno dobiti. U prvom svesku uz tehničke vježbe lijeve i desne ruke učenik se upoznaje sa zvučnim efektima kao što su vibrato te načinom izvođenja ornamenata, odnosno, ukrasnih tonova i trillera za koje su navedene posebne vježbe.

¹¹ Škola za kontrabas, Prvi svezak (str.43), J.Novosel

¹² Škola za kontrabas, Prvi svezak (str.55), J.Novosel

4.2 Drugi svezak

Prikaz drugog sveska

Drugi svezak škole za kontrabas namijenjen je za učenike koji su uspješno savladali prvi svezak. Kroz drugi svezak autor proširuje upotrebu kontrabasa time što nas upoznaje s palčanim položajem. Kroz niz tehničkih vježbi učenik bi morao savladati palčani položaj koji se koristi u solističkoj literaturi za kontrabas. "Individualne fizičke i psihičke sposobnosti učenika za taj instrument nalaze svoju punu primjenu pristupa palčaniku. Prstometi dani u tehničkim vježbama II. dijela Škole pokazatelj su kojim putem treba krenuti; sadrže najbliže mogućnosti izvođenja napisanih tonova."¹³ Na početku drugog sveska učenik prvo savladava postavku lijeve ruke u palčani položaj. Postavka lijeve ruke u palčani položaj opisana je teorijski, ali nije potkrijepljena fotografijama kao u prvom svesku. Smatram da je to veliki nedostatak nekome tko počinje učiti palčani položaj. U teorijskom djelu postavka lijeve ruke vrlo je detaljno opisana. "Vrat instrumenta prislonimo o lijevo rame, pomaknuvši istodobno gornji dio tijela prema naprijed. Palac koji odsad ima samostalnu funkciju, položi se vodoravno, uvijek preko dvije žice, pojačanim pritiskom na žicu po kojoj sviramo. Prvi i drugi prst su zaobljeni na žici, ne smiju se lomiti u zglobovima, osim u kantileni, ni noktom dodirivati žicu, treći je prst ispružen (četvrti se prst na palčaniku rijetko upotrebljava). Podlaktica se ne smije nasloniti na instrument."¹⁴

¹³ Škola za kontrabas, Drugi svezak (str.4), J.Novosel

¹⁴ Škola za kontrabas, Drugi svezak(str.5), J.Novosel

U drugom svesku škole za kontrabas nalaze se sve ljestvice kroz tri oktave.

Prikaz ljestvice kroz tri oktave s više varijanata prstometama

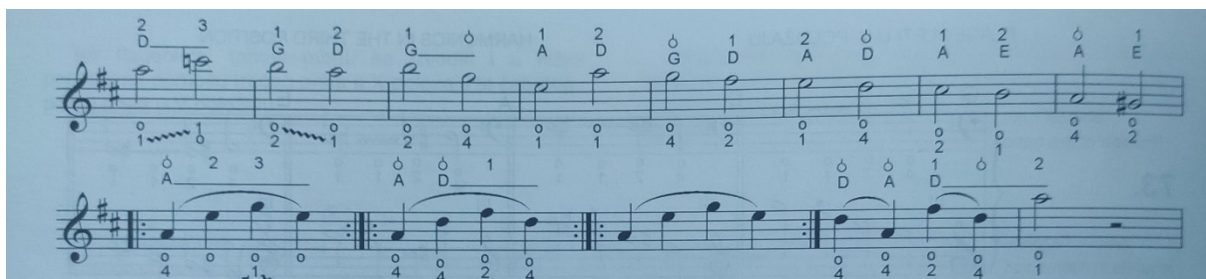
Također sadržava i sve rastavljene trozvuke i četverozvuke tih ljestvica kroz tri oktave.

Ljestvice su označene prstometima kako bi se pravilno izvodile. Pojedine ljestvice sadrže i više varijanata prstometama od kojih je svaki ispravan i potreban u svakodnevnoj primjeni.

Autor daje veliki značaj ljestvicama i akordima. „Već u I. djelu Škole spomenuo sam da je temelj zdrave tehnike u vježbanju ljestvica i rastavljenih akorda. Usvajamo li to na palčaniku, upoznali smo tonsku strukturu instrumenta i time bitno olakšali pristup koncertnoj literaturi, za kontrabas i rad u suvremenom orkestru.“¹⁵ Kroz drugi svezak i vježbanje ljestvica učenik se upoznaje sa tenorskim i violinskim ključem koji se upotrebljavaju u kontrabasističkoj literaturi zbog lakše preglednosti notnog materijala. Tako u pojedinim tehničkim vježbama, kao na primjer vježba broj 27, autor koristi sva tri ključa unutar jedne vježbe kako bi se što brže ovladalo sviranjem u različitim ključevima. Također, vježba je korisna i kod savladavanja promjena između osnovnih i palčanih položaja. Drugi svezak sadrži poglavlje u kojem se autor bavi flageoletima koji su u suvremenoj literaturi sve češće korišteni. Opisan je način njihovog izvođenja. "Flageoletni tonovi dijele se na prirodne i umijetne. Prirodni se izvode tako da jagodicom prsta lijeve ruke dotaknemo (ne prelagano!) žicu na određenom mjestu ostvarivši ton istodobnim potezom gudala blizu konjića."¹⁶ Svi flageoleti su navedeni za svaku žicu posebno. Za njihovo savladavanje autor navodi niz od desetak vježbi.

¹⁵ Škola za kontrabas, Drugi svezak(str.7), J.Novosel

¹⁶ Škola za kontrabas, Drugi svezak(str.59), J.Novosel

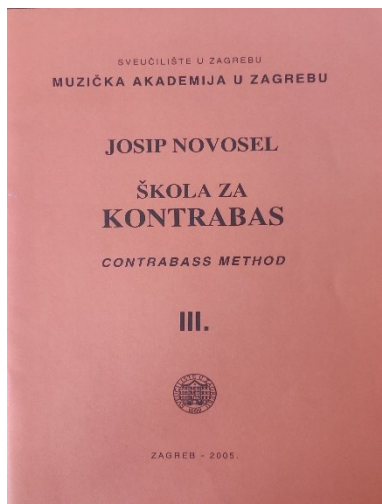
Isječak iz vježbe broj 75 namijenjene za flageolete

Također nas upoznaje s G i D dur ljestvicama kroz četiri oktave koje se izvode uz pomoć prirodnih flageoleta. U nastavku obrađeno je i poglavlje umjetnih flageoleta. Uz pravilno izvođenja naveden je i njihov zapis u notama te njihov zvučni ton koji se dobiva. "Pritisnemo li na žicu palac i istodobno dodirujemo drugim ili trećim prstom za kvintu, kvartu ili tercu više od palčanog tona, dobit ćemo kvinti, kvartni ili terčni flageolet. Kvinti zvuči za jednu oktavu više, kvartni za dvije oktave više, a terčni za oktavu više od decime. Izvodimo li uzastopne flageolete, kontakt palca i prsta i žice je konstantan."¹⁷ Uz flageolete na kraju drugog sveska obrađena je i upotreba dvohvata u sviranju. Navedene su dvije vježbe što je dosta skromno za ovladavanje dvohvatima u sviranju. Autor smatra da je učenik po završetku drugog sveska u potpunosti upoznao i ovladao mogućnostima instrumenta. „Savladavši I. i II. dio ove škole za kontrabas učenik je u potpunosti stekao osnovno znanje za profesionalno bavljenje instrumentom. Njegov daljni razvoj ovisit će o afinitetu i pravcu budućeg školovanja.“¹⁸ Kroz ovu školu autor savjetuje i dodatnu literaturu svojih djela kao što su: 12 etida za kontrabas, 13 etida za kontrabas, 15 etida za kontrabas, 6 capriccija za kontrabas uz pratnju klavira, Koncertna etida za kontrabas uz pratnju klavira.

¹⁷ Škola za kontrabas, Drugi svezak(str.65), J.Novosel

¹⁸ Škola za kontrabas, Drugi svezak(str.70), J.Novosel

4.3 Treći svezak

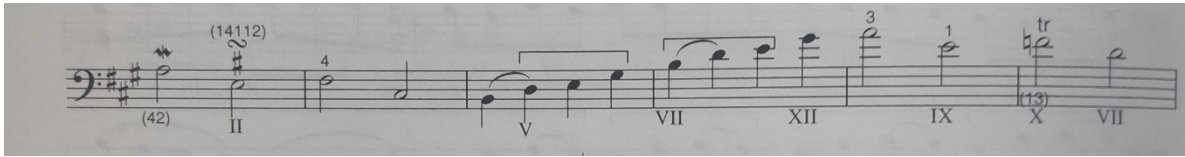
Prikaz trećeg sveska

Treći svezak škole za kontrabas namijenjen je za učenike koji prolaze prvi svezak. Namijenjen je kao nadopuna za prvi svezak te se tematski nadovezuje na njega i bavi se istim tehničkim problemima. "Četrdeset malih etida za kontrabas tematski su usko vezane uz I. dio moje škole za kontrabas."¹⁹ Etide u trećem svesku namijenjene su rješavanju tehničkih problema. Istodobno, etide su jako muzikalne pa samim tim omogućuju i interpretacijski razvoj kod učenika. Raspored etida posložen je prema položajima, prvo su etide u nižim položajima te kasnije prema višim položajima. "Etide od broja 1 do 4 dane su uz I položaj, 5 - 6 uz II, 7 - 8 uz III, 9 - 10 uz IV, 11 - 13 uz V, 14 - 15 uz VI, 16 - 18 uz VII, 19 - 22 uz VIII, 23 - 25 uz IX, 26 - 27 uz X, 28 - 30 uz XI, 31 - 32 uz XII položaj."²⁰ Također, autor kroz određene vježbe ima i navedene određene prstomete, poteze gudalom i položaje u kojima se svira. Točnije, ima organiziranu cijelu postavu lijeve i desne ruke kroz sve etide te time navodi učenika na što ispravnije izvođenje. Osim tehničkih znakova kao što su prstometi, potezi gudalom i položaja, autor također navodi i niz dinamičkih oznaka čime učenika potiče na razvoj interpretacijskog stila, što je i već ranije navedeno. Također, kroz etide učenik se susreće i s izmjenama karaktera i tempa, što je vidljivo u etidama broj 20, 26, 27 i mnogim drugim.

¹⁹ Škola za kontrabas, Treći svezak(str.4), J.Novosel

²⁰ Škola za kontrabas, Treći svezak(str.4), J.Novosel

Važno je spomenuti etidu broj 32 koja sadrži niz raznih ukrasnih tonova, odnosno, ornamenata koji su prethodno opisani i obrađeni u prvom svesku na 67. stranici.

Isječak iz vježbe broj 32

Etidu broj 33 namijenjena je za vježbu oktava u pozicijama te sadrži dodatno pojašnjenje za pravilno izvođenje oktava u prijelaznom položaju na palčanik. "Vrat instrumenta prislonimo o lijevo rame (prijelaz na palčanik), ne dižući prvi i treći prst u zahvatu oktave."²¹ U nastavku škole od 34-40 etide, autor se posvećuje palčanom položaju i prijelazu na palčani položaj. "Br 33 i 34 su kao priprema za prijelaz u palčani položaj, a 35 – 40 obuhvaćaju palčani položaj u okviru C-dur ljestvice kroz dvije oktave te čine most ka II. dijelu škole."²²

4.4 Djela Josipa Novosela

Kroz svoje pedagoško djelovanje Josip Novosel napisao je niz djela za kontrabas solo te za kontrabas i klavir. Važno je posebno izdvojiti obradu 6 suita za violončelo solo koje su priređene za kontrabas solo te sadrže prstomet kroz svih 6 suita.

Djela Josipa Novosela:

- Scenska glazba za monodramu Kontrabas, P. Süskinda , 1985.
- Za kontrabas solo: 12 etida 1967; 13 studija 1972; 15 etida capriccia 1976.
- Za kontrabas i klavir: 6 Capriccia 1980; Koncertna etida 1980; Romanca 1984.
- Škola za kontrabas, 3 sveska 1984.
- Adagio i valcer za kontrabas solo, 1988
- Obrade za kontrabas: J.S.Bach, 6 suita za violončelo solo, 1988
- Gradus ad Parnassum za kontrabas solo, 2005. ²³

²¹ Škola za kontrabas, Treći svezak(str.40), J.Novose

²² Škola za kontrabas, Treći svezak(str.4), J.Novosel

²³ Škola za kontrabas, Treći svezak(str.45), J.Novosel

4.5 Studenti Josipa Novosela

Kroz kontrabasističku školu Josipa Novosela odgojen je niz generacija kontrabasista. Većina njih je zaposleno po orkestrima diljem lijepe naše ali i šire. Manji dio njih radi u glazbenim školama te pokušava prenijeti što više toga na mlade uzraste. Između svih studenata važno je izdvojiti neka imena koja su vrlo značajna u nasljedstvu Josipa Novosela, a to su Nikša Bobetko i Mario Ivelja. Obojica su nastavnici na Muzičkoj akademiji u Zagrebu te se i danas, uz mnogobrojnu stranu literaturu, još uvijek koriste i literaturom Josipa Novosela i daju mu veliki značaj vezan uz studij kontrabasa u Zagrebu.

Studenti: 1971. Andrej Štengl, 1972. Dubravko Barač, 1973. Anđelko Kekelj, 1974. Dragutin Križanić, 1974. Jasenka Baškarad, 1974. Damir Šaranić, 1975. Zvonimir Kovačević, 1975. Darko Petrinjak, 1977. Stjepan Pergar, 1977. Dubravka Rucner, 1978. Miljenko Šimunović, 1979. Mario Ivelja, 1979. Dragutin Pleše, 1981. Željko Japec, 1982. Sven Buić, 1983. Fran Kakarigi, 1984. Ferenc Kovač, 1984. Milovan Milosavljević, 1984. Franjo Zvonar, 1989. Predrag Ivković, 1989. Milorad Marjanović, 1990. Tihomir Novak, 1991. Darko Krešić, 1992. Vedran Kuštrak, 1993. Žorž Draušnik, 1994. Damir Milat, 1994. Mislav Adamek, 1996. Nikica Karačić, 1996. Dino Filipović, 1997. Danijel Kivač, 1997. Nikša Bobetko, 1998. Jurica Štelma, 1999. Ivica Nestić, 1999. Dubravko Palanović, 2000. Irina Tršinski, 2001. Marko Rukavina, 2001. Eva Dostal, 2001. Nikola Jedrlinić, 2002. Goran Cvijanović, 2003. Danijel Begić, 2007. Borna Dejanović.

5. Zaključak

Kroz upoznavanje kontrabasističke škole Josipa Novosela dolazimo do zaključka da nam je dala mnogo vrsnih kontrabasista.

Smatram da je svojim udžbenikom "Škola za kontrabas", koja je podijeljena u tri sveska, obogatio hrvatsku glazbenu literaturu. Sumnjam da će se na našim prostorima među domaćim autorima u bliže vrijeme pronaći toliko detaljno razrađena škola za kontrabas. Prednost ove škole je što osim hrvatskog jezika sadrži i engleski jezik pa može biti i šire korištena.

Na kraju cijelog rada vidljivo je da je škola pouzdana i učinkovita za pripremu svakog učenika da što bolje upozna i savlada instrument te ostvari uspješne rezultate.

6. Literatura

- Enciklopedija HR
- Škola za kontrabas, tri sveska, Josip Novosel
- Muzička akademija Sveučilište u Zagrebu 90 godina
- Hrvatsko društvo skladatelja (<https://www.hds.hr/clan/novosel-josip/>)
- Škola za kontrabas, dva sveska, Milan Prosenik
- Leksikon Jugoslavenske Muzike
- Recital music (<http://liuzzivito.blogspot.com/2015/02/frantisek-cerny-by-prof-david-eyes.html>)
- Academic bass portal (https://academicbassportal.com/05m/01cp/01cp1/cern_f/)
- Bass magazin online (<https://bassmagazine.online/en/tulacek-double-bass/>)